

Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 47

С Т А Т Т І

Одеса – 2024

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить **статті** окремих учасників **XXX** наукової конференції здобувачів вищої освіти **«Історичний досвід і сучасність»**.

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор
(НУ «Одеська політехніка»).

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Рецензенти:

Колбіна Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Мельник Ю. П., кандидат політичних наук, доцент
(Одеський державний аграрний університет).

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2024.

(С) Букач В. М., упорядник, 2024.

часи, в іншому контексті та їх не завжди можна застосувати до сучасного світу. Однак, незважаючи на це, вони є цінним джерелом знань і розуміння, яке може допомогти краще зрозуміти природу політики і держави. Конкретно для України можна виділити такі аспекти, як: виховання дітей та підлітків, адже від їх свідомості залежить майбутнє держави; рівність прав всіх громадян, адже у нашій країні все ще простежується нерівність в певних моментах; підвищення справедливості та рівності обох сторін; піклування правителя в першу чергу про добробут громадян та держави.

-
1. Арістотель біографія коротко. *Dovidka.biz.ua* // <https://dovidka.biz.ua/aristotel-biografiya-korotko/>
 2. Арістотель – життя, філософія, книги. *Філософія і Релігієзнавство* // <https://tureligious.com.ua/aristotel-zhyttia-filosofia-knyhy/>
 3. Арістотель: політичні ідеали: 6. *ІЗБОРНИК*. // <http://izbornyk.org.ua/istpolit/ipd07.htm>
 4. Арістотель: політичні реалії: 7. *ІЗБОРНИК* // <http://litopys.org.ua/istpolit/ipd08.htm>
 5. Арістотель «Політика». *Хрестоматія для лінивих. Політологія*. 2020.18.03. // <https://anthologyforthelazy.webnode.com.ua/l/jesse-cayden-dati-turu-na-2020-rik/>
 6. Клокун А. «Політика» Аристотеля: модель ідеальної держави. *Пломінь*. 2018. 06.10 // <https://plomin.club/politics-of-aristotle-the-model-of-an-ideal-state/>
 7. Творець філософських першооснов науки. До 2400-річчя з дня народження Аристотеля. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*. 2016. № 40 // <https://kpi.ua/aristotle>
 8. Особливості уявлень про державу та право у країнах Давнього Сходу та Античному світі. Державно-правові вчення Середньовіччя. Т. 1. *Національна Академія внутрішніх справ України*. // https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/lekcii/ivdp_t1.docx

ЯПОНСЬКЕ ТАТУЮВАННЯ ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

Шевчук А.

Татуювання на людському тілі присутнє у загальнолюдській культурі ще з давніх часів. Сучасність не виняток, і зараз, як і тоді, тату мають свої сенси, свої за та проти. Японське татуювання, або іредзумі, – це давня

традиція, що налічує тисячі років. Воно вирізняється своєю складністю, технікою та символізмом, тобто, на мою думку, воно має усі ознаки мистецтва. Іредзумі – це не просто прикраса тіла, а й глибоко символічне мистецтво, яке має важливе значення в японській культурі. У цій роботі я поверхнево розгляну історію японського татуювання, його символізм і власне як це мистецтво виглядає у сучасності.

Японське татуювання стає все більш популярним у світі. Татуювання взагалі останні років 10 вже стали звичною прикрасою, особливо серед молоді. Все частіше можна зустріти на вулиці людину, тіло якої прикрашене не вже звичними нам класичними тату, а й тату у японському стилі. Не те щоб люди бажають бути самураями, чи взагалі як японські бандити якудза. Ні, вони лише вбачають красу та символізм у малюнку на тілі, символ що заволодів увагою людини чи символ, що відображає характер, життя, погляди. Не є винятком, коли люди підхоплюють масовий тренд та набивають собі якесь тату, навіть не заглиблюючись у його сенс, просто для того щоб прикрасити своє тіло, бути у тренді. У татуювання та причинах його наносити, звичайно, є не лише естетичний погляд, а і моральний, психологічний соціологічний сенс і так далі. Воно цінується як форма мистецтва і самовираження.

Щоб розглядати історію цього виду мистецтва треба, спочатку, зрозуміти, як все ж таки правильно називається цей стиль татуювання. Для зазначення японських традиційних татуювань використовується слово «іредзумі» (дослівно «введення чорнила під шкіру, щоб залишити на ній малюнок»). Також є й інший термін, який використовується у цій сфері – «хорімоно», що означає «вбитий у тіло» [5, с. 10]. Але все ж таки прийнято використовувати термін «іредзумі» для позначення тату у тому самому японському стилі, такому барвистому, яскравому, неповторному. Якщо ви побачите таке тату, то точно не сплутаєте його з іншими стилями.

Татуювання це такий вид мистецтва, що є притаманним більшості культур. Як і усюди татуювання говорило про те до якого плем'я відноситься

людина, що носить на собі малюнок, про його віру, статус, та навіть про статеву зрілість. Наприклад, найвідомішими носіями давніх іредзумі є плем'я айнів, що мешкало на території сучасної префектури Хоккайдо (представники цього племені й зараз існують, але вони асимільовані, адже вони вважалися варварами та довго зазнавали расових утисків, і часто знають про свою культуру навіть менше ніж етнологи). Цікаво, що у цьому племені тату більш притаманне жінкам, і тату це наносили на обличчя, так вони позначали всю інформацію про дівчину. Тату на обличчі можна назвати тогочасним «паспортом». Саме від цього племені японці й перейняли це мистецтво [4].

Іредзумі наносилися вручну за допомогою дерев'яних ручок та металевих голок, що були зв'язані між собою шовковою ниткою. Також у цьому ділі використовувалися спеціальні чорнила (нара, або ж зумі), що, певне, виготовляли з рослини індиго. Цей процес був не надто приємним, та доволі довгим. Митця, що творив на людській шкірі називали хоріші, і зазвичай в нього було декілька помічників-учнів [5, с. 35].

Довгий час татування було чимось звичним, його носили і вельможі, і ремісники, і злочинці, і навіть гейші, але часи змінювалися й, починаючи з періоду Кофун (300 – 600 рр. н. е.), татування почали набувати негативного відтінку. Замість того, щоб використовуватися для ритуальних чи статусних цілей, татування почали наносити на злочинців як покарання, або ж як клеймо. Практика таких клеймувань тривала аж до XVII століття [5, с. 150]. В тому ж столітті почали формуватися найвідоміші і у наш час носії іредзумі (на всю спину, яскраво, щоб всі знали хто перед ними) – японські кримінальні банди (якудза). Тату на їх тілі звичайно ж були символічними – сила, мужність, відстороненість від соціуму та його законів, як моральних так і правових.

Іредзумі цікаво ще тим, що у період Едо, навіть не зважаючи на вже сталу асоціацію «татування-злочинець», воно заново стало популярним через вихід китайського твору другої половини XVIII століття «Суйкоден».

Сам роман вийшов двома століттями раніше, але його японське видання відбулося саме у 1757 році. Роман був проілюстрований, і розповідав про відважних повстанців, тіла яких були прикрашені тату у вигляді драконів, тигрів і так далі. Твір мав такий шалений успіх, що попит на татування різко виріс, люди хотіли мати щось схоже з улюбленими героями (дуже схоже на сучасні причини нанесення тату на своє тіло) [6]. Так тату повернулося до культури більш ніж через 1000 років після того, як його витіснили через негативну асоціацію. Тут тату-майстрами вже стали художники ксилографії, адже поважна професія хоріші давно зникла, а використовувалися для нанесення тату ті ж самі інструменти, що і для нанесення гравюри на дерево, але чорнило використовувалося особливе – «Чорнило Нара»[5, с. 231]. XVIII століття можна назвати періодом розквіту татування, адже саме в цей час з'являється та поширюється типовий для нас вид японського тату. Татування починають носити самураї, це було важливою частиною їх культури, а також продовжують використовувати тату і відомі всім якудза. Часто за іредзумі правоохоронці і визначали з якого клану той чи інший злочинець. Тому посприяло, до речі, і розвиток друкарської справи, бо у книжках друкували персонажів із татуваннями і люди, читаючи захоплювалися героями та більше наносили татувань, надихнувшись героями книг, і так таких героїв ставало більше, от же і книг ставало більше.

Але і цього разу тату прожило не так довго. Вже у 1872 році, коли країна почала відкриватися західним гостям, уряд Мейдзі, щоб справити враження цивілізованої та висококультурної країни, повністю заборонив татування [5, с. 200]. Цей крок ще більше пов'язав іредзумі з кримінальним світом: спочатку це був засіб клеймування злочинця, а тепер і взагалі незаконною справою. Можна сказати, що з цього часу, якщо у людини було тату на тілі то вона вже злочинець, і неважливо коли це було зроблено. Такий погляд зберігається і до сьогодні, хоча вже, завдяки молоді та інтернету, ці консервативні погляди відходять.

Це табу тільки посилилося у післявоєнні роки, особливо у 1970 – 1980 роках, коли почали масово випускатися фільми про японських бандитів-якудза [2].

Як і у кожного образотворчого виду мистецтва у іредзумі кожен штрих має своє значення. Вже знаючи коротку історію іредзумі, хотілось би розібрати і його символізм: що ж так хотіли нанести на себе люди давні, та люди сучасні. Традиційні японські татуювання багаті символікою, часто з використанням зображень тварин і квітів. Це відображення важливості природи, реальної і міфічної, малюнки, портрети та сюжети, що є важливими в японській культурі [4].

Якщо зупинятися на кожному образі, то можна написати цілу магістерську роботу, тому зазначу тільки найпопулярніші для зображення образи [1, с. 51].

Міфічний дракон. Якщо у нашій культурі дракон це істота хитра, жорстока і та, яку треба знищити для захисту людства, то на сході навпаки, дракон є тим, хто захищає людство, наставляє його, бо є істотою мудрою та благородною.

Коропи кої. Ці рибки є штучно виведеними людьми, через їх красиву луску. Але лежали під голкою декілька болючих годин не задля краси цієї тварини, а задля символів, що воно за собою несе. Цей короп відрізняється своєю здатністю плити вгору проти течії, і за це він став символом хоробрості, рішучості та наполегливості.

Маски Оні. Досить неоднозначний символ, адже Оні це такі японські духи, або ж демони, що зазвичай уявляються як злі створіння. Але тут є і інша сторона. Наприклад, якщо людина, що після смерті стає Оні, та не намагається когось з живих з'їсти, а навпаки захищає, то це вже добрий Оні. Тобто сенс цього татуювання вже залежить від того, хто його на собі носить, чи буде він «злим» чи «добрим».

Квіти. Найбільш поширений квітковий елемент в японському мистецтві, в тому числі і в татуюваннях, це вишневий цвіт. Їх часто можна побачити як

маленькі, ніжні, рожеві квіти, які так часто з'являються в японському дизайні. Вони є ще однією важливою і унікальною частиною японської культури. Їх значення – це емпатія і чутливість. Вишневі квіти приголомшливо красиві, але не цвітуть довго і надзвичайно делікатні; це сприймається як метафора до життя і моралі.

Великий розмах символів дає ще більше підстав вважати, що японське традиційне татуювання все ж можна вважати окремим видом образотворчого мистецтва. Тату-майстрів можна порівняти із художниками, тільки другі творять свої шедеври на полотні та майстерно володіють пензлем та фарбою, а для перших полотном стає людське тіло, та наносять вони мистецтво голкою.

Сьогодні все ще у японському суспільстві є проблема засудження татуювання. Асоціація із кримінальним світом настільки стала, що й досі діють обмеження щодо людей з тату у суспільстві. По Японії, особливо у місцях, де люди оголюють тіла, наприклад, у лазнях чи басейнах, можна побачити попереджувальні знаки, на яких написано «Без татуювань»[4]. Проте зараз, у XXI столітті, до цього вже відносяться не так насторожено: після «відкриття» Японії, та у післявоєнні роки, коли країна стрімко почала розвиватися і стала привертати до себе увагу туристів своєю унікальною культурою, красою у географічному плані та ще ряду факторів. А з напливом туристів збільшився і вплив європейської культури на японців.

Спочатку послаблення щодо татуювань торкнулися саме туристів, але самі японці після років демонізації тату до цього ставилися не дуже. Але нічого не вічно, і вже через покоління ставлення до тату стає більш лояльним. Тату почала робити прогресивна молодь, але все ще мала прикривати їх у громадських місцях, щоб не отримати словесних стусанів від старшого покоління, а зараз взагалі навіть влада почала говорити про послаблення чи взагалі скасування цього двохсотрічного закону. Правда однією з причин вказується те, що японська армія зазнає недостатчі кадрів, саме через те що, обличчя армії не має мати асоціацій з криміналом [2].

Офіційні лиця Японії визнають, що молодь вже давно не використовує тату задля того, щоб маркувати себе, молодь бачить в цьому красу, естетику та спосіб самовираження [2]. Ось така іронія, що раніше тату були заборонені через думку європейців, а тепер вплив тих самих європейців змінює думку на те, що тату це вже не «варварство», а лише один із видів творчості та демонстрації власного «я».

З офіційною частиною все зрозуміло, але що відбувається по факту? А по факту, татуювати себе японці ніколи не припиняли. Під час періоду Едо то були підпільні тату-салони, а у наш час в Японії є купа офіційно працюючих майстерень і багато відомих на весь світ тату-майстрів, які популяризують татуювання як щось естетичне. Про одного такого хотілось згадати, що дозволить зрозуміти який же стан японського мистецтва тату на сьогодні.

Шукаючи інформацію про сучасний стан традиційного японського тату, можна натикнутися на чудові малюнки, зроблені у стилі комічної чорнильної мініатюри за епохи Едо, на них зображені котики. Але котики не прості, у лапках одного котика тату-машинка, він набиває татуювання іншому котику. Спочатку дивуєшся, але трохи розібравшись, можна знайти автора цих геніальних малюнків у яких поєднані дві сучасні пристрасті – тату та котики – і це японський професійний майстер тату на ім'я Кадзуакі «Хорімото» Кітамура [3].

Його малюнки, чи правильніше сказати ескізи, не несуть собою лише розважальний характер, вони відображають собою дуже складну та багату культуру татуювань у Японії. Вони досить естетичні. Адже дивлячись на ескізи майстра, здається не можливим не отримати відчуття радості від такого малюнку та не задуматися про образи і символи на тілі, які вони несуть за собою.

Кадзуакі Кіт амура – це один з найвідоміших японських тату-майстрів, який народився в 1978 році в місті Осака. Вже у 1990-х роках став займатися татуюваннями. Почав він свій шлях з навчання у відомого майстра Хіросі Хари, який теж багато зробив для поширення татуювання у Японії. Кітамура

мав успіх у своїй справі і вже у 2002 році зміг відкрити свою власну студію у рідному місці. Своєю спеціалізацією як майстра він обрав саме традиційні японські татуювання, або ж іредзумі. Популярність свою він отримав певно через те, що під час робити приділяє дуже багато уваги деталям і на ескізах, і на фінальному результаті. Його роботам характерні естетика та майстерність. В них можна побачити різні мотиви, сюжети, складні композиції та яскраві, соковиті барви. Чим не сучасний художник? В «Instagram-акаунті @horitomo_stateofgrace» можна побачити приклади його робіт. Також у його публікаціях зустрічаються відео-пости, в яких Кадзуакі демонструє процес нанесення тату у традиційному стилі, не звичайною татумашинкою, а максимально наближеної до того, як тату наносили ще в період формування цього мистецтва [3].

Роботи «Хорімото» публікують у дослідницьких журналах, в нього беруть інтерв'ю, він публікує власні книжки. Наприклад, випустивши власний бренд саме з тими котиками в тату: «Horitomo's Monmon cats», він анонсував другу книгу «Horitomo's Monmon cats Vol II»[3]. Майстер своєю діяльністю зміг не лише привабити до себе нових клієнтів, а й продовжити традиції класичного японського мистецтва, і через це зміг популяризувати цей вид мистецтва серед широких мас.

Є ще дуже багато популяризаторів традиційного японського татуювання, які своєю діяльністю доказують, що це нормально, що це красиво, що це окремий вид мистецтва, і таким чином іредзумі починають своє нове, законне життя. Тим паче, що часто тих самих бандитів-якудзе почали зображати не лише як поганих людей, як це було у більшості фільмів, а й як звичайних людей зі своїм звичайним життям. Як приклад можна навести чудову комедійну мангу «Шлях домогосподаря» авторства Коусуке Уно, що розповідає про колишнього боса якудзе на ім'я Тацу, який втомився від такого життя та вирішив змінити вид своєї діяльності та стати відмінним домогосподарем. Манга розповідає про те, як герой стикається з непорозуміннями через свої татуювання, та те, як він їх долає. Також манга

отримала свою аніме-адаптацію студією J.C.Staff. Це свідчить про те, що люди готові бачити татуйованих героїв як позитивних, добрих та звичайних, та можливо хтось зможе знайти у персонажі Тацу себе.

-
1. Brian Ashcraft, Hori Benny. Japanese Tattoos: History. Culture. Design. Tokyo: TUTTLE. 2016. 106 P. //http://surl.li/ngema
 2. Guinto, J. Japan rethinks tattoo ban in defence forces to lift recruitment. *BBC News*. 2023. 7 June // <https://www.bbc.com/news/world-asia-65830197>
 3. Kazuaki «Horitomo» Kitamura. @horitomo_stateofgrace //https://www.instagram.com/horitomo_stateofgrace/
 4. Nootbaar, J. J. No tattoos in the bath: An exploration into the histories of tattooing and bathing in Japanese culture and why the two don't mix in contemporary Japan. *Bulletin of Oita prefectural College of Arts and Culture*. 2023. № 60 P. 47-56 //<https://geitan.repo.nii.ac.jp/records/1722>
 5. Van Gulik, W. R. Irezumi. Leiden: E. J. Brill. 1982. 302 P. //http://surl.li/ngeiu
 6. Wang, H. The 'bodyscape': Performing cultural encounters in costumes and tattoos in treaty port Japan. *Global Histories* . 2017. Vol. 3, No. 1. P. 85–107 //<https://globalhistories.com/index.php/GHSJ/article/view/109/57>

БІТЛОМАНІЯ ТА МУЗИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ: ВПЛИВ ГРУТУ «THE BEATLES» НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Діаз Г.

Музика «The Beatles», наповнена енергією та експериментом, стала каталізатором справжньої культурної революції. Імена чотирьох музикантів гурту «The Beatles» – Джон Леннон, Пол Маккартні, Джордж Гаррісон та Рінго Старр – стали синонімами нового етапу в розвитку музичного мистецтва. Саме 60-ті роки минулого століття відзначилися зростанням нестримного захоплення та масової популярності нових музикантів. Починаючи піснею «Love Me Do», що вона стала «стартовим вибухом», ініціюючи ланцюг подій, який переріс у величезну хвилю популярності, закінчуючи «Now and then» – останньою піснею гурту у повному складі, відновленою за допомогою штучного інтелекту.

З М І С Т

1. Кравець О., Букач В. М. Володимир Великий у вітчизняній історіографії.....	3
2. Шеремета В., Букач В. М. Постать Б. Хмельницького в українській історіографії.....	9
3. Окул І. І. Арман дю Плессі де Рішельє: дипломат, політик, організатор.....	15
4. Гавриленко Н. Зовнішня політика Великої Британії в період «холодної війни».....	24
5. Недялкова В., Лясков О. О. До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкових класів.....	30
6. Рабаджи К. С. Реалізація диференційованого підходу у гуртковій роботі: основні поняття та методи.....	39
7. Федорова І. В. Інноваційні підходи щодо розвитку творчості особистості у процесі фахової підготовки здобувачів освіти.....	50
8. Синельник О. Феномен політичної філософії Аристотеля.....	56
9. Шевчук А. Японське татування як вид мистецтва.....	62
10. Діаз Г. Бітломанія та музична революція: вплив гурту «The Beatles» на формування сучасної музичної парадигми.....	70
11. Гуцул О., Кривдіна І. Б. Загальні засади працевлаштування українських біженців у країнах ЄС.....	77
12. Красильникова А. Культ звинувачення жертви в освітньому середовищі України.....	85
13. Наші автори.....	91

Примітка:

1. Статті Діаз Г., Шевчук А. підготовлені під наглядом керівництвом приват-професора Букача В. М.
2. Стаття Гавриленко Г. підготовлена під науковим керівництвом доцента Мойсєвої Т. М.
3. Стаття Красильникової А. підготовлена під науковим керівництвом доцента Чістякової І. М.
4. Стаття Синельник О. підготовлена під науковим керівництвом доцента Самуйліка М. М.

Історичний досвід і сучасність: Матеріали XXX наукової конференції здобувачів вищої освіти. Статті / Відп. ред. В. М. Букач. Вип. 47. Одеса: ПНПУ, 2024. 92 с.

Підписано до друку	. 05. 2024
Умовн.- друк. арк.	4,3
Тираж	100 прим.